Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 22/10/2024 17:39
Sayı: E-120.07.03-1517210

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-16321121

Konu : Soru Önergesi (7/1960)

7/1960
GK12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.07.2023 tarihli ve 43452547-120.07.04-1253775 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Adana Milletvekili Sayın Ayhan BARUT'a ait 7/1960 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/1960) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 01ED8F0A-8460-46E0-BDDC-A5294E0F521D Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA
Tel: (0312) 287 33 60
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Tülin DURAK
Mali Hizmetler Uzmanı
Telefon No:(312) 258 85 94

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN AYHAN BARUT'A AİT 7/1960 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Bakanlığımız, bünyesinde yürütülen su potansiyeli çalışmaları doğal havza bazlı yürütülmektedir. Yozgat ilinin merkez ve çoğu kısmının içinde yer aldığı Kızılırmak Havzası'nda iklim değişikliği etkisiyle 2041-2070 döneminde havzanın brüt su potansiyelinde %60'lara varan azalma meydana gelebileceği; yıllık kullanılabilir su miktarının toplam su ihtiyacını karşılamayacağı öngörülmektedir.

Yozgat ilinin yer aldığı Kızılırmak Havzası için "Sektörel Su Tahsis Planı" hazırlanmakta olup havza ölçeğinde her sektörün (içme-kullanma, çevre, tarım, enerji, sanayi vb.) ihtiyacı olan su ve tahsis durumu plan kapsamında ele alınmaktadır.

Yozgat ilinin mevcut kaynakları Musabeyli Cemil Çiçek Barajı, Eğrigöz ve Eymirözü YAS kuyuları, Arapseyfi YAS kkuyuları ve Kirazlı Göleti olmak üzere toplam 22,83 hm^3/yıl olup, mevcut kaynaklar 2045 yılına kadar şehrin içme suyu ihtiyacını karşılayabilmektedir.

Yozgat Musabeyli Projesi Planlama Revizyon Raporu çalışması kapsamında, Yozgat ili sınırları içerisinde bulunan Yozgat ve Sorgun Belediyeleri ile Yozgat Organize Sanayi Bölgesinin içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının karşılanması ve toprak kaynaklarının sulanmasını sağlayacak şekilde proje formülasyonunun kurulması ve teklif edilen tesislerin teknik ve ekonomik yapılabilirlikleri gösterilmiştir. Proje sahasına sonradan Yerköy Belediyesi de dahil edilmiştir.

Musabeyli (Yozgat İçmesuyu Projesi) kapsamında, yapımı tamamlanan 4 işte 82,7 km isale hattı, 1 tünel, 1 regülatör, 4 depo, 3 terfi merkezi, 62.300 m^3/gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi ve 154,60 m^3/gün kapasiteli atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Ayrıca Sorgun ilçe merkezinin içme suyu ihtiyacını karşılamak üzere yapımı tamamlanan Sarıhamzalı Bahadın Barajı'ndan içme suyu tahsisi yapılmıştır.

Bakanlığımız tarafından Yozgat ilinin yer aldığı Kızılırmak Havzası'nda yürütülen çalışmalar;

- Kızılırmak Havzası için Sektörel Su Tahsis Planı hazırlık çalışmaları sürmektedir.
- Su kaynaklarımız üzerindeki baskı ve etkilerin belirlenmesi, çevresel altyapı tesislerinin mevcut durumunun ortaya konulması, su kaynaklarının havza ölçeğinde korunması ve kirlenmesinin önlenmesi için kısa, orta ve uzun vadede alınması gereken tedbirlerin planlanması maksadıyla, Yeşilırmak Havzası için 2021 yılında "Nehir Havzası Yönetim Planı (NHYP)" hazırlanmıştır.
- Yer üstü sularında yapılacak su kalitesi izleme çalışmalarına ilişkin detayları içeren havza izleme programları hazırlanmış ve uygulanmaktadır. Çıkan sonuçlar noktasal ve yayılı kaynaklı kirliliğin kontrolüne yönelik tedbirlerin alınması maksadıyla ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmektedir.
- "Türkiye'de Havza Bazında Hassas Alanların ve Su Kalitesi Hedeflerinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında azot ve fosfor kirliliği açısından hassas su kütleleri belirlenmiş ve drenaj alanları kentsel atıksu kirliliği açısından hassas alanlar ve tarımsal kaynaklı baskının yoğun olduğu nitrata hassas alanlar olarak tasnif edilmiştir. Hassas alanlarda su kalitesinin iyileştirilmesine yönelik su kalite hedefleri ve hedeflere ulaşılması için alınması gereken tedbirler 23.12.2016 tarih ve 29927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Hassas Su Kütleleri ile Bu Kütleleri Etkileyen Alanların

Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmelik" ile ilan edilmiş, sorumlu kurum/kuruluşlar belirlenmiştir.

- Kızılırmak ve Yeşilırmak Havzaları'nın da yer aldığı ülkemizdeki 11 nehir havzasında yürütülen "Durgun Sularda Özümleme Kapasitesinin Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Projesi I" kapsamında bu havzalarda yer alan 422 durgun suya ait azot ve fosfor parametreleri açısından özümleme kapasiteleri belirlenmiş, özümleme kapasitesi aşılmış olanlarda iyi su kalitesi hedefine ulaşılması maksadıyla tedbirler programı oluşturulmuştur. Ayrıca, ülkemizdeki 25 nehir havzasında yürütülen "Durgun Sularda Özümleme Kapasitesinin Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Projesi II" kapsamında bu havzalarda yer alan 330 durgun suya ait azot ve fosfor parametreleri açısından özümleme kapasiteleri belirlenmekte, özümleme kapasitesi aşılmış olanlarda iyi su kalitesi hedefine ulaşılması maksadıyla tedbirler programı oluşturulması planlanmaktadır. Tedbirler programı "Noktasal Kaynaklı Kirlilik Yönetimi Uygulamaları ve Tarımsal, Hayvansal, Ormancılık, Kentsel Yüzeysel Akış, Kırsal Yüzeysel Akış İyi Yönetim Uygulamaları" tedbirlerini içermektedir.
- Yozgat ilinin içinde bulunduğu Kızılırmak ve Yeşilırmak Havzaları Taşkın Yönetim Planı ile havzalar ölçeğinde taşkın riskini değerlendirerek taşkın riski taşıyan alanları tespit edilmiş ve riskli alanlarda taşkın riskinin bertarafı için taşkın öncesinde, taşkın esnasında ve taşkın sonrasında alınması gereken tedbirler belirlenmiştir.
- İklim değişikliğinin en önemli olumsuz etkilerinden biri olan kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması ve kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi maksadıyla; ülkemizin tamamında, 25 nehir havzasında kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır. Ayrıca, ülkemizde yaşanması muhtemel kuraklıkların olumsuz etkilerinin azaltılması maksadıyla kuraklık tahmini ve erken uyarı sisteminin kurulması çalışmalarına başlanmıştır.

Ülkemizi bekleyen kuraklık ve su kıtlığı su stresi riskine karşı, su verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması ve toplumsal farkındalığın artırılması maksadı ile başlatılan Su Verimliliği Seferberliği Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülmektedir.

Seferberlik kapsamında kentsel, tarımsal ve endüstriyel olmak üzere tüm sektörlerde su verimliliğinin yaygınlaştırılması maksadıyla ileriye dönük hedeflerin ve stratejilerin belirlendiği "Değişen İklime Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hazırlanmıştır.

Ayrıca, Ülkemizde çeşitli kullanımlar neticesinde oluşan kullanılmış suların yeniden kullanımına yönelik alternatiflerin incelenerek değerlendirilmesi maksadıyla "Kullanılmış Suların Yeniden Kullanım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi Projesi" yapılmaktadır. Proje kapsamında tarımsal sulamadan dönen suların kalitesi ve kontrolü incelenmektedir.

Yağış miktarı ve buharlaşma oranı kayıtları, Meteoroloji Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır.

Tarımsal amaçlı sulamaya verilen sular ile ilgili kayıtlar sulama alanlarını işletenler (kooperatif ve sulama birlikler) tarafından yapılmaktadır. Bu bilgiler her yıl sulama mevsimi sonunda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde yayımlanmaktadır.

Ülkemizde su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanımı amacıyla üst düzeyde koordinasyon ve iş birliği sağlayacak Ulusal Su Kurulu'nun kurulmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 29.11.2023 tarihli ve 32384 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bahse konu Kurulda yapılacak çalışmalarda şehirlerimizin uzun vadeli içme suyu arz güvenliğinin sağlanması hedeflerinin gerçekleşmesi adına belediyelerin mevcut durumda kullandığı tüm içme suyu kaynaklarının (yer üstü/yer altı) ölçülmesi ve izlenmesi hedeflenmekte olup il-ilçe-belde merkezlerini besleyen tüm içme suyu kaynaklarından yıllık sisteme giren su miktarının düzenli şekilde ölçülmesi ve izlenmesi amacıyla haberleşme ve ölçüm sistemlerinin kurulması ile ilgili envanter ve fizibilite çalışmaları yürütülmektedir.

Bakanlığımızca "Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği" kapsamında su kaynaklarının tarımsal faaliyetlerden kaynaklı kirliliğe karşı korunması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Tarımsal kaynaklı kirliliğin tespiti ve nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi amacıyla 4.852 istasyona ulaşan izleme ağında sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği izleme çalışmaları yürütülmektedir. Analiz sonuçları Nitrat Bilgi Sistemine (NİBİS) kaydedilmekte, tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti ve nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi çalışmalarında değerlendirilmektedir.

Nitrat kirliliği izleme sonuçlarına bağlı olarak Nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi çalışmasına devam edilmektedir. TÜBİTAK MAM ile yapılmakta olan çalışmada 25 nehir havzasında nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi, bu bölgelerde uygulanacak eylem planları ve eylem planlarının fayda/maliyet analizi hazırlanmaktadır.

Nitrat kirliliği eylem planlarında; arazi yönetimi, gübreleme yönetimi, hayvansal gübre yönetimi, sulama yönetimi konularında toprak ve su kaynaklarının korunmasına yönelik tedbirler yer almaktadır.

Nitrat kirliliği eylem planlarının uygulanması ile tarımsal üretim yapılırken, çevrenin korunması ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği için toprak ve su kaynaklarının koruma/kullanma dengesinin gözetilerek çevre dostu tarımsal uygulamaların yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

28.07.2020 tarihli ve 2800 sayılı "Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında, Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar Ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı"na istinaden 2025 yılı sonuna kadar geçerli olan 25.02.2021 tarihli ve 31406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2021/7 Nolu "Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" doğrultusunda, bireysel tarla içi modern sulama sistemlerine 1 milyon TL'ye kadar %50 oranında hibe desteği sağlanmaktadır.

Su tasarrufu sağlayacak tarla içi modern basınçlı sulama sistemleri aşağıda yer almaktadır:

- Tarla içi damla sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması,
- Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması,
- Tamburlu sulama sistemi kurulması,
- Güneş enerjili sulama sistemi kurulması,
- Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri,
- Akıllı sulama sistemleri.